

Nr 7

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1968/69 inom finansdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

(5:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Sjunde huvudtiteln

Finansdepartementet m. m.

1) **Finansdepartementet: Avlöningar m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 9, framlagda förslag (punkterna A 1—A 4, s. 13—16 i utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1968) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Finansdepartementet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 14 200 000 kr.,
2. till *Finansdepartementet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 7 825 000 kr.,
3. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.,
4. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 400 000 kr.

Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

2) **Kammarkollegiet: Avlöningar m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 1—B 16, s. 17—38) hemställer utskottet

1. att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar
 - a) till *Kammarkollegiet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 611 000 kr.,

b) till *Kammarkollegiet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 198 000 kr.,

2. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att vid kammarrätten inrätta dels en tjänst som kammarrättsråd och divisionsordförande i Co 2 i utbyte mot en tjänst som kammarrättsråd och ordförande på särskild avdelning i Co 2, dels två tjänster som kammarrättsråd i Co 1,

3. att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

a) till *Kammarrätten: Avlöningar* ett förslagsanslag av 6 629 000 kr.,

b) till *Kammarrätten: Omkostnader* ett förslagsanslag av 347 000 kr.,

4. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att vid statistiska centralbyrån inrätta en tjänst som byråchef i Ce 1,

5. att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

a) till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* ett förslagsanslag av 18 700 000 kr.,

b) till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader för verksamheten i allmänhet* ett förslagsanslag av 12 113 000 kr.,

c) till *Statistiska centralbyrån: Särskilda undersökningar* ett reservationsanslag av 3 150 000 kr.,

d) till *Statistiska centralbyrån: Utredningsinstitutet* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

e) till *Statistiska centralbyrån: Centralt företagsregister m. m.* ett reservationsanslag av 885 000 kr.,

f) till *Statistiska centralbyrån: Folk- och bostadsräkning* ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.,

g) till *Statistiska centralbyrån: 1968 års valstatistik* ett reservationsanslag av 545 000 kr.,

h) till *Statistiska centralbyrån: Hushållsbudgetundersökning* ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.,

i) till *Datamaskincentralen* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

j) till *Konjunkturinstitutet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 350 000 kr.,

k) till *Konjunkturinstitutet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 222 000 kr.,

l) till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* ett reservationsanslag av 625 000 kr.,

3) **Inköp av stansutrustning.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 20, s. 39—40) hemställer utskottet

1. att riksdagen medger att stansutrustning till centrala

kameralmyndigheter får beställas för sammanlagt ca 2 900 000 kr. t. o. m. budgetåret 1970/71,

2. att riksdagen till *Inköp av stansutrustning* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 500 000 kr.

4) Riksrevisionsverket: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt B 21, s. 40—41) föreslagit riksdagen att till Riksrevisionsverket: *Avlöningar* för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 9 338 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 473 000 kr.

Utskottet har inte något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag till anslag för nästa budgetår och tillstyrker sålunda detsamma.

I detta sammanhang får utskottet erinra om att riksdagens revisorer i sin år 1967 avgivna berättelse behandlat frågan om räkenskapsgranskningens organisation inom den statliga förvaltningen. Utlåtande i anledning av vad revisorerna därvid anfört och föreslagit kommer utskottet senare att avge.

Utskottet hemställer

att riksdagen till *Riksrevisionsverket: Avlöningar* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 9 338 000 kr.

5) Riksrevisionsverket: *Omkostnader m. fl. anslag*. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 22—B 26, s. 41—47) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Riksrevisionsverket: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 636 000 kr.,

2. till *Byggnadsstyrelsen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 11 545 000 kr.,

3. till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 2 056 000 kr.,

4. till *Utredningar rörande byggnadsföretag m. m.* ett reservationsanslag av 3 700 000 kr.,

5. till *Statens förhandlingsnämnd* ett förslagsanslag av 976 000 kr.

Skatte- och kontrollväsen

6) Tullverket: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt C 1, s. 48—57) föreslagit riksdagen att till Tullverket: *Avlöningar* för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 111 432 000 kr.

Under tullverket finns för närvarande två avlöningsanslag upptagna i riksstaten, det ena för avlöningar till tjänstemän hos generallullstyrelsen och det andra för avlöningar till tjänstemän inom tullstaten. I propositionen föreslås att nämnda två anslag förs samman till ett gemensamt anslag benämnt Tullverket: Avlöningar. I förhållande till anslagsbeloppen i gällande riksstat innebär Kungl. Maj:ts förslag om medelsanvisning en höjning med 6 551 000 kr.

Utskottet. Under förevarande anslag har i statsrådsprotokollet bl. a. upptagits frågan om förstärkning av tullverkets organisation för smuggelbekämpning. En särskild utredningsman, som tillkallats för att utreda förundersöknings- och åklagarverksamheten i tullmål, har föreslagit en förstärkning av tullverkets resurser för spanings-, utrednings- och underrättelseverksamhet i samband med smuggelbekämpningen. Departementschefen har i huvudsak anslutit sig till de allmänna bedömanden som ligger till grund för utredningsmannens förslag.

Kungl. Maj:ts förslag innebär att gränschefens expedition i generallullstyrelsen ombildas till en bevakningsbyrå. Tjänsten som gränschef föreslås därvid ändrad till byråchefstjänst. Vid den nya byrån avses skola inrättas en sektion för samordning av smuggelbekämpningen inom tullverket, framför allt i fråga om spanings- och underrättelsetjänst. Med hänsyn till de nya arbetsuppgifter som kommer att ligga på bevakningsbyrån föreslås en personalförstärkning med bl. a. en byrådirektör, två byråinspektörer och en tullmästare. Vidare har medel beräknats för viss förstärkning av tullverkets lokala undersökningsorganisation.

I fråga om löneställningen för byråchefstjänsten och tjänsterna vid den nya sektionen inom bevakningsbyrån har avtal träffats mellan statens avtalsverk och berörda personalorganisationer. Avtalet har den 17 januari 1968 godkänts av riksdagens lönedelegation.

Utskottet finner det angeläget att förutsättningar skapas för en effektiv bekämpning av smugglingsbrottsligheten och tillstyrker det i propositionen framlagda förslaget.

Vad gäller den föreslagna sammanföringen av tullverkets två avlöningsanslag till ett gemensamt anslag har utskottet intet att erinra.

Med tillstyrkande även i övrigt av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att i generallullstyrelsen inrätta en tjänst som byråchef i Cr 1,
2. att riksdagen till *Tullverket: Avlöningar* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 111 432 000 kr.

7) Tullverket: Omkostnader och Tullverket: Anskaffning av viss materiel. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 2—C 3, s. 57—60) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Tullverket: Omkostnader* ett förslagsanslag av 14 855 000 kr.,
2. till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* ett reservationsanslag av 1 680 000 kr.

8) **Kontrollstyrelsen: Avlöningar m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 4—C 15, s. 60—69) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Kontrollstyrelsen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 7 304 000 kr.,
2. till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 320 000 kr.,
3. till *Mynt- och justeringsverket: Avlöningar* ett förslagsanslag av 3 472 000 kr.,
4. till *Mynt- och justeringsverket: Omkostnader* ett förslagsanslag av 376 000 kr.,
5. till *Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.* ett reservationsanslag av 260 000 kr.,
6. till *Statens justerare: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 599 000 kr.,
7. till *Statens justerare: Omkostnader* ett förslagsanslag av 243 000 kr.,
8. till *Riksskattenämnden: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 328 000 kr.,
9. till *Riksskattenämnden: Omkostnader* ett förslagsanslag av 154 000 kr.,
10. till *Centrala folkbokförings- och uppbordsnämnden: Avlöningar* ett förslagsanslag av 4 816 000 kr.,
11. till *Centrala folkbokförings- och uppbordsnämnden: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.,
12. till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* ett förslagsanslag av 100 000 kr.

9) **Avsättning till banktillsynens fond m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 16—C 24, s. 69—77) hemställer utskottet att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Avsättning till banktillsynens fond* ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.,
2. till *Avsättning till fondtillsynens fond* ett förslagsanslag av 60 000 kr.,
3. till *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond* ett förslagsanslag av 200 000 kr.,

4. till *Avsättning till sparbankstillsynens fond* ett förslagsanslag av 1 680 000 kr.,
5. till *Revision av sparbankernas förvaltning* ett förslagsanslag av 825 000 kr.,
6. till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* ett förslagsanslag av 2 460 000 kr.,
7. till *Stämpelomkostnader* ett förslagsanslag av 671 000 kr.,
8. till *Kostnader för årlig taxering m. m.* ett förslagsanslag av 31 500 000 kr.,
9. till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörd m. m.* ett förslagsanslag av 17 000 000 kr.

Bidrag och ersättningar till kommunerna

10) **Ersättning till städerna för mistad tolag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 1, s. 78) hemställer utskottet

att riksdagen till *Ersättning till städerna för mistad tolag* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 21 100 000 kr.

11) **Skatteutjämningsbidrag till kommunerna m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt D 2, s. 78—81) föreslagit riksdagen att till Skatteutjämningsbidrag till kommunerna m. m. för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 1 380 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 240 000 000 kr. Kungl. Maj:ts förslag innebär sålunda en ökning med 140 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 117 av herr *Johan Olsson* och II:161 av herrar *Eriksson* i Bäckmora och *Westberg* vari hemstälts att riksdagen måtte besluta sådan ändring av förordningen om skatteutjämningsbidrag att *hela* Gävleborgs län hänföres till skattekraftsområde 2, vad avser såväl landstingskommun som annan kommun, och att området i fråga om tillskott av skattekraft i dess helhet erhåller 110 % av medelskattekraften,

dels de likalydande motionerna I: 172 av herrar *Nils Nilsson* och *Ove Karlsson* och II: 227 av herr *Jonsson m. fl.* vari hemstälts att Mora köping samt Orsa, Ore och Sollerö landskommuner skall överflyttas till skattekraftsområde 2 från och med bidragsåret 1969.

Utskottet. Den av 1965 års riksdag beslutade skatteutjämningsreformen trädde i kraft fr. o. m. år 1966. Genom utvecklingen av det kommunala skatteunderlaget och höjda kommunala utdebiteringar har statens utgifter för

skatteutjämningsbidragen inte obetydligt ökat. Åren 1966—1968 har bidrag beviljats med totalt respektive 1 052 milj. kr., 1 157 milj. kr. och 1 307 milj. kr.

Skatteutjämningsbidrag utgår dels till landskommuner, köpingar, städer, landstingskommuner och kyrkliga kommunenheter, när skattekraften, dvs. skatteunderlaget per invånare, i kommunen understiger en viss nivå (skatteutjämningsbidrag vid brist på skattekraft), dels till landskommuner, köpingar och städer, när den sammanlagda utdebiteringen för allmän kommunalskatt i kommunen överstiger medelutdebiteringen i riket (skatteutjämningsbidrag vid hög utdebitering). Utöver dessa bidrag kan efter ansökan ett extra skatteutjämningsbidrag utgå om synnerliga skäl föreligger.

Skatteutjämningsbidraget vid brist på skattekraft bygger på ett tillskott av skatteunderlag. Tillskottet varierar med hänsyn till kommunens belägenhet. Riket är indelat i tre skattekraftsområden med olika skattekraftsgränser för tillskottets storlek. Tillskottet utgörs av det antal skattekrönor och skatteören, som kommunen måste tillföras för att skattekraften skall motsvara viss andel i procent räknat av medelskattekraften i landet. I såväl motionerna I: 117 och II: 161 som I: 172 och II: 227 har framställts yrkanden om överföringar från skattekraftsområde 1 till skattekraftsområde 2 i syfte att garantera en högre skattekraft.

I motionerna I: 117 och II: 161 föreslås riksdagen besluta att hela Gävleborgs län skall hänföras till skattekraftsområde 2, vad avser såväl landstingskommun som annan kommun, och att området i fråga om tillskott av skattekraft i dess helhet skall erhålla 110 procent av medelskattekraften. I motionerna I: 172 och II: 227 föreslås att Mora köping samt Orsa, Ore och Sollerö landskommuner överflyttas till skattekraftsområde 2 från och med bidragsåret 1969.

Indelningen av riket i tre skattekraftsområden med olika skattekraftsgränser har skett i syfte att utjämna eller i varje fall minska de kostnadsolikheter mellan kommunerna som beror av geografisk belägenhet, klimat och befolkningsgleshet samt likartade faktorer.

Vad först beträffar yrkandet i motionerna I: 117 och II: 161 vill utskottet erinra om att 1965 års riksdag i fråga om skattekraftsområde för Gävleborgs län beslöt — med ändring härutinnan av Kungl. Maj:ts förslag — att landskapet Hälsingland skulle tillhöra skattekraftsområde 2 och länet i övrigt område 1. Kungl. Maj:t hade i propositionen nr 43 föreslagit att hela länet skulle hänföras till skattekraftsområde 1.

Även frågan om Kopparbergs läns skattekraftsområdestillhörighet blev ingående prövad av 1965 års riksdag. I förutnämnda proposition hade föreslagits att hela länet skulle hänföras till skattekraftsområde 1. Riksdagen beslöt att åtta av landskommunerna i länet skulle överföras till område 2.

Enligt utskottets uppfattning har inte i förevarande motioner anförts några nya omständigheter som motiverar en ändring av riksdagens tidigare

ställningstagande. Utskottet avstyrker därför motionerna I: 117 och II: 161 samt I: 172 och II: 227. Utskottet får erinra om att i förordningen om skatteutjämningsbidrag intagits en bestämmelse som ger Kungl. Maj:t möjlighet att, när särskilda skäl föreligger, förordna om avsteg från den föreskrivna områdesindelningen. Därigenom har erhållits möjlighet att på ett smidigt sätt ändra enstaka kommuners eller länsdelars områdestillhörighet om detta mot bakgrunden av en totalbedömning visar sig vara befogat.

Medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1968/69 avser den senare hälften av kalenderåret 1968 och förra hälften av år 1969. Enligt vad som tidigare redovisats uppgår skatteutjämningsbidragen för år 1968 till 1 307 milj. kr. Av detta belopp belöper ca 654 milj. kr. på budgetåret 1968/69. Med utgångspunkt i de fastställda utdebiteringssatserna för år 1968 och beräknad höjning av skatteunderlaget har departementschefen uppskattat skatteutjämningsbidragen för bidragsåret 1969 till ca 1 420 milj. kr. Kostnaderna för första halvåret 1969 blir då hälften av detta belopp eller ca 710 milj. kr. Kostnaderna budgetåret 1968/69 för övergångsbidrag har beräknats till totalt 8 milj. kr.

I propositionen redovisad beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår föranleder inte någon erinran från utskottets sida.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motionerna I: 117 och II: 161 samt I: 172 och II: 227,
2. att riksdagen till *Skatteutjämningsbidrag till kommunerna m. m.* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 1 380 000 000 kr.

Industri, bergsbruk, energiförsörjning m. m.

12) **Statens institut för hantverk och industri: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har (punkt E 1, s. 82—83) föreslagit riksdagen att till Statens institut för hantverk och industri: Avlöningar till viss personal för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 1 480 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 348 000 kr.

I motionen II: 784 av herr *Sjönell m. fl.* har hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att utredningen om statens institut för hantverk och industri i tilläggsdirektiv får till uppgift att utreda frågan om inrättandet av en dokumentations- och informationstjänst vid institutet.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag och vad departementschefen i samband därmed anført föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t har sakkunniga tillkallats med upp-

drag att verkställa utredning om statens institut för hantverk och industri. Utredningen skall enligt sina direktiv överväga inriktningen och omfattningen av institutets verksamhet, lämplig organisationsform samt frågan om framtida statliga bidrag. I motionen II: 784 föreslås riksdagen hemställa att utredningen genom tilläggsdirektiv får till uppgift att utreda frågan om inrättandet av en dokumentations- och informationstjänst vid institutet. Utskottet anser att motionen inte påkallar någon riksdagens ytterligare åtgärd, då de för utredningen redan meddelade direktiven ger denna utrymme att ta upp denna fråga.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Statens institut för hantverk och industri: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 1 480 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen II: 784.

13) **Statens institut för hantverk och industri: Vissa omkostnader m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 2—E 4, s. 83—85) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Statens institut för hantverk och industri: Vissa omkostnader* ett förslagsanslag av 91 000 kr.,
2. till *Statens institut för hantverk och industri: Bidrag till kursverksamheten m. m.* ett reservationsanslag av 565 000 kr.,
3. till *Statens institut för hantverk och industri: Utrustning och inredning* ett reservationsanslag av 400 000 kr.

14) **Befrämjande av hemslöjden.** Kungl. Maj:t har (punkt E 5, s. 85—93) föreslagit riksdagen att till Befrämjande av hemslöjden för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 266 000 kr. Kungl. Maj:ts förslag innebär sålunda en ökning med 234 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 470 av herr *Svanström m. fl.* och II: 587 av herr *Dahlgren m. fl.* vari hemställts att riksdagen måtte besluta att vid behandling av frågan om statsbidrag till hemslöjdskonsulentverksamheten uttala att sådant bidrag må utgå till en konsulent inom varje landstingsområde,

dels motionen II: 788 av fru *Svensson* och fru *Lindberg* vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t framhåller det önskvärda i att fullfölja hemslöjdsutredningens intentioner beträffande hemslöjdens framtida organisation och att härför erforderliga medel ställs till förfogande genom lämplig omdisposition inom budgetens ram.

Utskottet. Det statliga stödet till hemslöjdsverksamheten har omprövats av en särskild utredning — Hemslöjdsutredningen — som i augusti 1967 avgett betänkandet »Hemslöjden i Sverige». De sammanlagda kostnaderna för av utredningen föreslagna statliga bidrag uppgår till 852 000 kr. för helt budgetår räknat. För innevarande budgetår har under förevarande anslag anvisats 266 000 kr. som bidrag till hemslöjden.

I propositionen föreslås att större delen av statens stöd till den ideella hemslöjdsverksamheten i fortsättningen skall lämnas i form av bidrag till en hel- eller deltidsarbetande hemslöjdskonsulent i varje län. Som villkor för det statliga bidraget skall gälla att landsting svarar för minst lika stor del av kostnaderna som staten. Konsulenten skall vara anställd hos en hemslöjdsförening, vilken såsom huvudman för konsulentverksamheten skall uppbära det allmännas bidrag. Om särskilda skäl motiverar det skall huvudmannaskapet dock kunna utövas av landsting eller hushållningssällskap.

I motionerna I: 470 och II: 587 yrkas att bidrag skall kunna utgå till en konsulent i varje landstingsområde.

Med hänsyn till hemslöjdens kulturella och sociala betydelse anser utskottet det motiverat med ett fortsatt och utökat stöd från det allmännas sida. En förutsättning härför bör dock vara att verksamheten bedrivs i ändamålsenliga former och på ett rationellt sätt. Utskottet delar likaledes den i propositionen redovisade uppfattningen att det statliga bidraget inte bör avse affärsverksamheten inom hemslöjdsrörelsen.

Utskottet anser att det föreslagna stödet till hemslöjdsrörelsen är utformat så att verksamheten kan förväntas få större enhetlighet, stadga och effektivitet. Såsom ett led i dessa strävanden skall ses förslaget om skriftlig instruktion för hemslöjdskonsulentens verksamhet av innebörd, att konsulenten i ökad utsträckning skall åläggas samarbeta dels med det allmännas organ på t. ex. skolväsendets samt arbets- och åldringsvårdens områden, dels med folkbildningsorganisationer och andra sammanslutningar med intresse för hemslöjd.

Vad i statsrådsprotokollet anförts och föreslagits i fråga om utformningen av stödet till hemslöjdsverksamheten har ej givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag i förevarande del. Detta innebär bl. a. att utskottet biträder förslaget om att bidrag skall utgå till en hel- eller deltidsarbetande konsulent i varje län, under förutsättning dock att landsting svarar för minst lika stor del av kostnaderna som staten. Några särskilda skäl som motiverar att Kalmar län i bidragshänseende blir mer gynnat än andra län har ej framkommit, varför utskottet avstyrker motionerna I: 470 och II: 587.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag att hela det belopp som av statsmakterna beviljas för främjande av hemslöjden skall ställas till kommerskollegiets förfogande och att till kollegiet knyts en rådgivande nämnd med

uppgift att bistå kollegiet vid behandlingen av bidragsärenden och andra viktiga hemslöjdsfrågor.

Såsom framgår av det föregående har hemslöjdsutredningen beräknat kostnaderna budgetåret 1968/69 för sitt förslag till 852 000 kr. Kungl. Maj:t har föreslagit en medelsanvisning av 500 000 kr.

I motionen II: 788 har föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t framhåller det önskvärda i att fullfölja hemslöjdsutredningens intentioner beträffande hemslöjdens framtida organisation och att härför erforderliga medel ställs till förfogande genom lämplig omdisposition inom budgetens ram. I motionerna erinras om att under elfte huvudtiteln upptagits ett anslag för budgetåret 1968/69 på 5 milj. kr. till särskilda stödåtgärder i glesbygder. Avsikten är att medlen skall användas för att söka stimulera till olika former av hemarbete i dessa bygder. Verksamheten skall handhas av företagareföreningarna i samarbete med länsarbetsnämnderna. Enligt statsrådsprotokollet bör också ett samarbete med hemslöjdsföreningarna eftersträvas. Motionärerna ifrågasätter om inte en mindre del av nämnda anslag på 5 milj. kr. kunde — efter beslut av Kungl. Maj:t — få disponeras av kommerskollegium för hemslöjdens konsulentorganisation m. m.

I anledning av motionen får utskottet framhålla följande. Avsikten är att bidragen till konsulentverksamheten skall beräknas med utgångspunkt från lön som fastställs för de olika länen efter vederbörliga förhandlingar. Som villkor för statsbidraget skall gälla att vederbörande landsting åtager sig att svara för minst lika stor del av kostnaderna som staten. Kostnaderna budgetåret 1968/69 för konsulentverksamheten är därför svåra att nu bedöma. Det torde finnas anledning förutsätta att samtliga av hemslöjdsutredningen förutsatta statliga konsulentbidrag ej blir aktuella redan fr. o. m. den 1 juli 1968. Till följd härav har utskottet funnit Kungl. Maj:ts beräkning av statens kostnader budgetåret 1968/69 för den föreslagna hemslöjdsupprustningen realistiska. Vid sådant förhållande synes motionen II: 788 ej påkalla någon vidare åtgärd från riksdagens sida.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motionerna I: 470 och II: 587,
2. att riksdagen avslår motionen II: 788,
3. att riksdagen till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 500 000 kr.

15) **Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 6—E 9, s. 93—98) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar* ett förslagsanslag av 3 842 000 kr.,

2. till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* ett förslagsanslag av 829 000 kr.,
3. till *Sveriges geologiska undersökning: Kartarbeten m. m.* ett reservationsanslag av 2 300 000 kr.,
4. till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* ett reservationsanslag av 600 000 kr.

16) **Sveriges geologiska undersökning: Prospektering.** Kungl. Maj:t har (punkt E 10, s. 98—102) föreslagit riksdagen att till Sveriges geologiska undersökning: Prospektering för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag av 11 700 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 10 600 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 363 av herr *Hedström m. fl.* och II: 452 av herr *Hammarsten m. fl.* har hemställts att riksdagen vid behandlingen av punkten E 10 i statsverkspropositionen, bilaga 9, finansdepartementet, måtte anvisa ett belopp av 150 000 kr. till Statens geologiska undersökning för fortsatt folkprospektering inom Norrbottens län.

Utskottet. På grundval av ett av geologiska undersökningen för verksamhetsåret 1968/69 presenterat program föreslås i propositionen att förevarande anslag räknas upp med 1,1 milj. kr. Föredragande statsrådet har därmed godtagit programmet i dess huvuddrag men anfört bl. a. att han med hänsyn till de begränsade erfarenheterna av s. k. folkprospektering inte räknat med några medel för denna verksamhet.

I motionerna I: 363 och II: 452 föreslås att 150 000 kr. anvisas till folkprospektering i enlighet med förslag i geologiska undersökningens anslagsframställning. Utskottet, som erinrar om att Norrlandsfonden lämnat bidrag till den hittills bedrivna verksamheten, godtager föredragande statsrådets anslagsberäkning och är sålunda inte berett tillstyrka förevarande motionsyrkande.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 363 och II: 452 till *Sveriges geologiska undersökning: Prospektering* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 11 700 000 kr.

17) **Sveriges geologiska undersökning: Uppdragsverksamhet.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 11, s. 102—103) hemställer utskottet

att riksdagen till *Sveriges geologiska undersökning: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

- 18) **Bergsstaten: Avlöningar m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 12—E 16, s. 103—106) hemställer utskottet att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar
1. till *Bergsstaten: Avlöningar* ett förslagsanslag av 527 000 kr.,
 2. till *Bergsstaten: Omkostnader* ett förslagsanslag av 65 000 kr.,
 3. till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 459 000 kr.,
 4. till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* ett förslagsanslag av 197 000 kr.,
 5. till *Kostnader för vissa nämnder* ett förslagsanslag av 43 000 kr.

- 19) **Befrämjande av landsbygdens elektrifiering.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 17, s. 107—108) hemställer utskottet att riksdagen
1. till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 11 000 000 kr.,
 2. medger att under budgetåret 1968/69 bidrag för upp- rustning och nyanläggning av elektriska distributionsnät på landsbygden beviljas intill ett belopp av sammanlagt 5 000 000 kr.,
 3. medger att under budgetåret 1968/69 statlig garanti för lån till upprustnings- och nyanläggningsåtgärder som berör landsbygdens elnät beviljas intill ett belopp av 10 000 000 kr.

Diverse

- 20) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna H 1—H 5, s. 113—115) hemställer utskottet att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar
1. till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 5 557 000 kr.,
 2. till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 9 032 000 kr.,
 3. till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:*

Generaltullstyrelsens delfond ett förslagsanslag av 6 035 000 kr.,

4. till *Bidrag till vissa internationella byråer och organisationer m. m.* ett förslagsanslag av 650 000 kr.,

5. till *Statens krigsförsäkringsnämnd m. m.* ett förslagsanslag av 37 000 kr.

21) **Bidrag till Föreningen Fruktdrycker.** Kungl. Maj:t har (punkt H 6, s. 115) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Föreningen Fruktdrycker för budgetåret 1968/69 anvisa ett anslag av 25 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

I motionen II: 781 av herr *Rimmerfors m. fl.* har hemställts att riksdagen beslutar att utöver det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget på 25 000 kr. ytterligare 10 000 kr. måtte utgå till Föreningen Fruktdryckers upplysningsverksamhet rörande alkoholfria fest- och sällskapsdrycker.

Utskottet får erinra om att en utredning, alkoholpolitiska utredningen, tillkallats för översyn av alkohol- och nykterhetspolitiken. Enligt direktiven för utredningen skall den behandla alla de frågor som är av betydelse i nämnda hänseende. Med hänsyn härtill och då vad i motionen anförts enligt utskottets uppfattning inte innefattar tillräckliga skäl för frångående av Kungl. Maj:ts förslag avstyrker utskottet förevarande motionsyrkande.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 781 till *Bidrag till Föreningen Fruktdrycker* för budgetåret 1968/69 anvisar ett anslag av 25 000 kr.

22) **Bidrag till vanföra ägare av motorfordon.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 7, s. 115) hemställer utskottet

att riksdagen till *Bidrag till vanföra ägare av motorfordon* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

23) **Bidrag till Institutet för storhushållens rationalisering.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 8, s. 116) hemställer utskottet

att riksdagen till *Bidrag till Institutet för storhushållens rationalisering* för budgetåret 1968/69 anvisar ett anslag av 200 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens affärsverksfonder

Statens vattenfallsverk

24) Kraftstationer m. m. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt I: 1, s. 117—141) hemställer utskottet

att riksdagen

1. till *Kraftstationer m. m.* för budgetåret 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 480 000 000 kr.,

2. bemyndigar fullmäktige i riksgäldskontoret att tillhandahålla statens vattenfallsverk en till 200 000 000 kr. utökad rörlig kredit.

Statens allmänna fastighetsfond

25) Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm m. fl. anslag. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna II: 1—II: 3, s. 141—144) hemställer utskottet

1. att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

a) till *Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm* ett investeringsanslag av 600 000 kr.,

b) till *Uppförande av förvaltningsbyggnader i Stockholm* ett investeringsanslag av 2 437 000 kr.,

c) till *Merkostnader för vissa byggnadsarbeten* ett investeringsanslag av 1 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner i statsrådsprotokollet föreslagen ändring av den förteckning som ligger till grund för användningen av anslaget Merkostnader för vissa byggnadsarbeten.

26) Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål m. m. Kungl. Maj:t har (punkt II: 4, s. 144—145) föreslagit riksdagen att till Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål m. m. för budgetåret 1968/69 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 15 000 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 621 av herr *Strandberg* och II: 779 av herr *Nordgren m. fl.* har hemställts att riksdagen måtte till Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål m. m. för budgetåret 1968/69 på kapitalbudgeten anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 5 milj. kr. minskat investeringsanslag av 5 milj. kr.

Utskottet. Byggnadsstyrelsen har för budgetåret 1968/69 redovisat ett medelsbehov av ytterligare 15 milj. kr. Förutom för länsförvaltningarnas räkning behövs enligt styrelsens anslagsframställning medel för att köpa fastigheter för exempelvis förskoleseminarier, seminarier för huslig utbildning, specialskolor, lots- och meteorologiska stationer och för att bestrida gatumarks- och gatubyggnadskostnader, lagfarter m. m. Byggnadsstyrelsen har vid sin anslagsbedömning förutsatt att fastighetsförvärven på vissa orter bör begränsas till följd av ovissheten om den framtida länsindelningen.

Med utgångspunkt i den hittillsvarande belastningen på anslaget har departementschefen räknat med ett något lägre medelsbehov än vad byggnadsstyrelsen förutsatt och i propositionen föreslås att anslaget tas upp med 10 milj. kr.

I motionerna I: 621 och II: 779 föreslås att anslaget begränsas till 5 milj. kr. Då enligt utskottets uppfattning i motionerna inte anförts några skäl som motiverar en minskning av förevarande anslag utöver den av Kungl. Maj:t föreslagna avstyrker utskottet motionsyrkandet. Utskottet föreslår sålunda att anslaget tas upp med 10 milj. kr.

Kungl. Maj:ts förslag om att anslaget liksom hittills skall få användas endast efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall biträder utskottet.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 621 och II: 779 till *Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål m. m.* för budgetåret 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.

27) **Vissa byggnadsarbeten vid tullverket.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt II: 5, s. 145) hemställer utskottet

att riksdagen till *Vissa byggnadsarbeten vid tullverket* för budgetåret 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

28) **Lån till Aktiebolaget Atomenergi för uppförande av en atomkraftstation i Marviken.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt V: 1, s. 146—148) hemställer utskottet

att riksdagen till *Lån till Aktiebolaget Atomenergi för uppförande av en atomkraftstation i Marviken* för budget-

året 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 20 000 000 kr.

29) **Lån för inrättande av alkoholfria restauranger.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt V: 2, s. 148—149) hemställer utskottet att riksdagen till *Lån för inrättande av alkoholfria restauranger* för budgetåret 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Fonden för förlag till statsverket

30) **Vissa projekteringskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt VII: 1, s. 151) hemställer utskottet att riksdagen till *Vissa projekteringskostnader* för budgetåret 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.

31) **Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt VII: 2, s. 152—153) hemställer utskottet att riksdagen till *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län m. m.* för budgetåret 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 3 300 000 kr.

Diverse kapitalfonder

32) **Statens datamaskinfond: Datamaskiner för högre undervisning och forskning m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt VIII: 1, s. 153—154) hemställer utskottet att riksdagen till *Statens datamaskinfond: Datamaskiner för högre undervisning och forskning m. m.* för budgetåret 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 10 700 000 kr.

UPPSKJUTNA FRÅGOR

33) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer senare under sessionen att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under följande punkter och avsnitt framlagda förslag, nämligen

punkterna B 17—B 18: Statskontoret

punkten B 19: Viss försöksverksamhet inom statsförvaltningen

punkterna E 18—E 22: Statens provningsanstalt och statens skeppsprov-
ningsanstalt

avsnitt F: Teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete m. m.

avsnitt G: Finansiellt utvecklingsbistånd

punkten VI: 1: Teckning av aktier i Sveriges Investeringsbank AB

punkten VI: 2: Teckning av aktier i ett statligt utvecklingsbolag, vilket utskottet här

anmäler.

Stockholm den 5 mars 1968

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström (s), Birger Andersson (s), Virgin (h), Axel Andersson (fp), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Kaijser (h), Nyman (fp), Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Ottosson (h), Högström (s), fru Elvy Olsson (cp) och herr Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Bohman (h), Karlsson i Olofström (s), Almgren (s), Eliasson i Sundborn (cp), Mellqvist (s), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Nihlfors (fp), Turesson (h), fröken Olsson (s), herrar Gustafsson i Skellefteå (fp), Lindholm (s), Fagerlund (s), Westberg (fp), Sjönell (cp) och Nilsson i Kristianstad (s).

Reservationer

1) vid *punkten 11* (Skatteutjämningsbidrag till kommunerna m. m.) av fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Johan Olsson* (cp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Turesson* (h), *Westberg* (fp) och *Sjönell* (cp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med »Vad först» och på s. 8 slutar med »vara befogat» bort ha följande lydelse:

»Av praktiska skäl måste en indelning i skattekraftsområden ske på ett enkelt och summariskt sätt. Det ligger i sakens natur att vid en sådan schablonisering av områdesindelningen invändningar från rättvisesynpunkt kan göras från kommunernas sida vid inbördes jämförelser. Skatteutjämningsreformen trädde i kraft fr. o. m. år 1966 och det torde nu vara möjligt att bedöma om områdesindelningen inneburit att några kommuner och landsting blivit mera påtagligt missgynnade i förhållande till andra.

I propositionen 1965: 43 framhölls också att områdesindelningen givetvis inte var en gång för alla given utan att ändringar tid efter annan kunde vara påkallade. Därför har i förordningen om skatteutjämningsbidrag intagits en bestämmelse som ger Kungl. Maj:t möjlighet att, när särskilda

skäl föreligger, förordna om avsteg från den föreskrivna områdesindelningen. Samtidigt vill utskottet erinra om att departementschefen i propositionen framhöll att hinder givetvis inte föreligger att ompröva indelningen i stort när förhållandena så kräver.

I anledning av de nu ifrågakvarande motionsyrkandena får utskottet framhålla att riksdagens beslut år 1965 om skattekraftsområdestillhörighet innebär en kompromisslösning såväl i vad gäller Gävleborgs län som Kopparbergs län. Åtta kommuner i sistnämnda län blev hänfödda till område 2 och övriga kommuner i länet till område 1. Detta innebär att Mora kommunblock är uppdelat på två skattekraftsområden. Därtill kommer att Mora, Sollerö, Orsa och Ore kommuner ur geografisk synvinkel hör hemma i skattekraftsområde 2. Även andra omständigheter kan anföras som skäl härför.

Utskottet anser emellertid att de genom motionerna aktualiserade ändringarna av den nuvarande indelningen i skattekraftsområden måste ses i sitt större sammanhang. Utskottet föreslår att riksdagen i anledning av yrkandena i motionerna I: 117 och II: 161 samt I: 172 och II: 227 i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet anfört. Härvid har utskottet förutsatt att Kungl. Maj:t kommer att pröva frågan om avsteg i nu berörda avseenden från föreskriven områdesindelning.»

dels utskottets hemställan under 1. bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionerna I: 117 och II: 161 samt I: 172 och II: 227,»

2) vid *punkten 26* (Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål m. m.) av herrar *Virgin* (h), *Axel Andersson* (fp), *Kaijser* (h), *Nyman* (fp), *Ottosson* (h), fru *Elvy Olsson* (cp), herrar *Johan Olsson* (cp) *Bohman* (h), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Nihlfors* (fp), *Turesson* (h), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Westberg* (fp) och *Sjönell* (cp) som anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 621 och II: 779 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 16 som börjar med »I motionerna» och slutar med »10 milj. kr.» bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 621 och II: 779 föreslås att anslaget begränsas till 5 milj. kr. Enligt utskottets uppfattning utgör vad i motionerna anförts tillräcklig grund för att medelsanvisningen under förevarande anslag skall begränsas till 5 milj. kr. Utskottet tillstyrker därför motionsyrkandet.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 621 och II: 779 till *Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål m. m.* för budgetåret 1968/69 anvisar ett investeringsanslag av 5 000 000 kr.»